

הסיפור של זכויות האדם

מאוחדים למען זכויות האדם

מ'מאוחדים למען זכויות האדם' (UHR) הוא ארגון ללא מטרות רווח, בעל פטור ממס שמשכנו הראשי נמצא בלוס-אנג'לס שבארצות הברית, ואשר לו סניפים ברחבי העולם. ארגון מ'מאוחדים למען זכויות האדם' (UHR) מאחד ומסייע לאינדיבידואלים, מחנכים, ארגונים וגופים ממשלתיים ליישם את ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם ברמות המקומיות, האיזוריות, הלאומיות והבינלאומיות. UHR תומכת בעבודתם של הרבה ארגונים לזכויות אדם אחרים ומעודדת אותם להתאחד לטובת היישום בפועל של ההכרזה האוניברסלית והתוצאה שבאה בעקבותיה, הצעת החוק הבינלאומית לזכויות האדם. הצעת החוק הבינלאומית לזכויות האדם מורכבת מ'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם', האמנה הבינלאומית על זכויות אזרחיות ופוליטיות והאמנה הבינלאומית על זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות. אחד מהתפקודים העיקריים של UHR הוא חינוכי. 'נוער למען זכויות האדם הבינלאומי' (YHRI) הוא המרכיב של UHR שמחנך ילדים ואנשים צעירים על זכויות האדם כדי שהם יהפכו להיות תומכים בעלי ערך למען סובלנות ושלוש. UHR תומכת באמצעים שמקדמים את היישום המלא של ההכרזה ומפיצה חומרים אינפורמטיביים וחינוכיים כדי להגביר את מודעות הציבור ובכך לגרום להבנה מלאה של זכויות האדם.

אוכן העניינים

5	רשימת הפרקים של הסרט
6	זכויות האדם: מבוא
8	הרקע של זכויות האדם
10	היסטוריה קצרה על ההכרזה
האוניברסלית על זכויות האדם
12	ההכרזה האוניברסלית
על זכויות האדם
26	מה אתה צריך לדעת על חוקים
בינלאומיים של זכויות האדם
30	האידיאל מול המציאות
32	קולות למען זכויות האדם
34	הפוך לתומך בזכויות האדם

© 2012 United for Human Rights. כל הזכויות שמורות. הלוגו של 'מאוחדים למען זכויות האדם' נמצא בבעלות United for Human Rights 21926/C6580-Hebrew

חוברת זו
מתלווה
לסרט החינוכי
'הסיפור של זכויות האדם'.

השימת הפרקים של הסרט

הסיפור של זכויות האדם

סרט קצר ומרשים שמבהיר את
אחד הנושאים הכי לא מובנים
בעולם: זכויות האדם.

30 זכויות, 30 תשדירים

שלושים תשדירי שירות
זוכי פרסים המתארים כל
אחד מהסעיפים של 'ההכרזה
האוניברסלית על זכויות
האדם'.

זכויות האדם

מבוא

זכויות האדם מוגדרות כך:

“הזכויות והחופשים הבסיסיים
שכל בני האדם זכאים להם, שכוללים
לעיתים קרובות את הזכות לחיים וחופש,
חופש המחשבה והביטוי
והשוויון בפני החוק.”

זכויות האדם מבוססות על העיקרון של כבוד האדם. ההנחה הבסיסית שלהן היא שכל אדם הוא מוסרי והגיוני ושמגיע לו שיתייחסו אליו בכבוד. הן נקראות 'זכויות האדם' בגלל שהן אוניברסליות. בעוד שאומות או קבוצות מסוג מיוחד נהנות מזכויות מסוימות שמתייחסות רק אליהן, זכויות האדם מתייחסות לכולם.

T

ההיקף המלא של זכויות האדם הוא רחב מאוד. משמעותן מתן בחירה והזדמנות. משמעותן חופש להשיג עבודה, לבחור קריירה, לבחור בן-זוג ולגדל ילדים. הן כוללות את הזכות לחופש תנועה ברחבי העולם ואת הזכות להתפרנס בכבוד, ללא הטרדה, ניצול לרעה ואיום מפני פיטורים שרירותיים. הן אפילו מאמצות את הזכות לפנאי. כי אחרי הכול, זכויות האדם הן הבסיס לכל מה שאנשים מוקירים באורח חייהם. הרבה לפני שהביטוי "זכויות האדם" בא לעולם, גברים ונשים נאבקו, לחמו ומתו למען עקרונות אלה.

'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם' היא המסמך החשוב בעולם לזכויות האדם. הפסקה הפותחת שלה היא הצהרה מלאת עוצמה על העקרונות, אשר שוכנים בליבה של המערכת המודרנית של זכויות האדם: "הכרה בכבוד הטבוע ובזכויות השוות שלא ניתן לשלול אותן של כל החברים במשפחת בני האדם היא היסוד לחופש, צדק ושלוש בעולם".

אבל קיים פער בין הנאמר במטרות האלו וההשגה שלהם בפועל. מיליוני אנשים אינם חופשיים. הצדק לעיתים קרובות אינו הוגן. והשלוש הוא שאיפה בלתי מושגת באיזורים רבים בעולם. גישור על ההבדלים הגדולים בין האידיאל של 'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם' לבין המציאות הרווחת של הפרות זכויות אדם, הוא מה שמניע את התומכים בזכויות האדם.

הרקע זכויות האדם

סיפור של זכויות האדם הוא דרמה של מאבק מתמשך והתקדמות קבועה, לעיתים כנגד סיכויים קלושים. ועם זכויות האדם מגיע השלום והדרך לחופש אמיתי. לכן, חשוב להבין את הנושא של זכויות האדם במסגרת ההיסטורית

ה

שלו, מסורת שנמשכת כבר יותר מ-2,500 שנה:
539 לפנה"ס: גליל החמר של כורש – נחשב בעיני

רבים לכתב הזכויות הראשון על זכויות האדם, מכיל הצהרות בנושא חופש ושוויון שנעשו על-ידי כורש הגדול, המלך הראשון של פרס העתיקה.

1215: המגנה כרטה – ייסוד זכויות אדם חדשות

והגדרה שהמלך חייב לציית לחוק.

1628: העצומה לזכויות – קביעת הזכויות והחירויות

של האנשים כנגד ה-כתר הבריטי.

1776: הכרזת העצמאות של ארה"ב – הצהרה של

הזכות לחיים, חופש והחיפוש אחר אושר.

גליל החמר של כורש: נחשב לכתב הזכויות הראשון, הצוים של כורש הגדול (529-585 לפנה"ס) הודפסו על גבי גליל החמר האפוי הזה.

- 1787: חוקת ארצות-הברית של אמריקה** – מהווה את החוק הבסיסי של מערכת הממשל הפדרלי ומגדירה את הזכויות הבסיסיות של האזרחים.
- 1789: ההצהרה של זכויות האדם והאזרחים** – בצרפת, שקבעה שכל האזרחים שווים בעיני החוק.
- 1791: מגילת הזכויות של ארצות-הברית** – הגבלת הכוח של הממשל הפדרלי והגנת זכויותיהם של כל האזרחים, התושבים, והמבקרים בשטחה של ארצות הברית.
- 1864: ועידת ז'נבה הראשונה** – קביעת סטנדרט לחוקים בינלאומיים.
- 1948: ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם** – כתב הזכויות הראשון המצהיר על 30 הזכויות שכל אדם זכאי להם.

היסטוריה קצרה על ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם

מעשי האכזריות של גרמניה הפשיסטית כנגד מיעוטים ואנשים בעלי דעות שונות משלהם, לפני ובמהלך מלחמת העולם השנייה, גרמו לתגובות של הולם ואימה ברחבי העולם. לאחר סיום המלחמה, האומות המנצחות נפגשו על מנת לאמץ אמצעים למניעה חוזרת של מעשי רצח אלה וכדי לקדם את השלום. התוצאה היתה ייסוד האומות המאוחדות בשנת 1945. כתב הזכויות של האומות המאוחדות קבע שישה גופים עיקריים, שכללו את: 'וועדה הכללית, ועדת הביטחון, בית-המשפט הבינלאומי לצדק, ובהקשר של זכויות האדם, ועדה לענייני כלכלה וחברה (ECOSOC).

מ

כתב הזכויות של
האו"ם הסמיך את ECOSOC
לייסד "ועדות בתחומי
הכלכלה והחברה למען
קידום זכויות האדם...".
אחת מאלה היתה ועדת
האו"ם לזכויות האדם.
בראשותה של אלינור
רוזוולט, לוחמת זכויות
האדם ונציגת ארה"ב

באו"ם, הועדה החלה לנסח
את הטיוטה למסמך שהפך
ל"הכרזה האוניברסלית
על זכויות האדם". ההכרזה

ב-10 בדצמבר 1948, האומות המאוחדות
אימצו את "ההכרזה האוניברסלית על זכויות
האדם"; אלינור רוזוולט מחזיקה בעותק של
המסמך שהיא קידמה ללא ללא.

שב-10 בדצמבר 1948 אומצה על-ידי האומות המאוחדות הינה
המסמך האוניברסלי ביותר של זכויות האדם. אלינור רוזוולט,
שקיבלה ממנה השראה, קראה לה המגנה כרטה הבינלאומית
למין האנושי כולו.

בהקדמה ובסעיף 1, ההכרזה טוענת באופן חד-משמעי
לזכויות בסיסיות שיש לכל בני האדם: "התעלמות ובזז כלפי
זכויות האדם הביאו לידי מעשים ברבריים שפגעו במצפון של
המין האנושי, והיצירה של עולם שבו בני אדם ייהנו מחופש
הדיבור והאמונה ומחופש מיוחד וממחסור הוכרזה כשאיפה
הגדולה ביותר של האנשים הפשוטים ... כל בני האדם נולדים
חופשיים ובעלי כבוד וזכויות שווים".

המדינות החברות באומות המאוחדות התחייבו לעבוד יחד
כדי לקדם את 30 הסעיפים של זכויות האדם, אשר בפעם
הראשונה בהיסטוריה, קובצו ואורגנו במסמך אחד. כתוצאה
מכך, רבות מזכויות אלו, בצורות שונות, הם היום חלק
מהחוקה של המדינות הדמוקרטיות.

ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם

ב 10 בדצמבר 1948, האסיפה הכללית של האומות המאוחדות אימצה את 'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם' והכריזה עליה. הטקסט של ההכרזה מופיע במלואו בדפים הבאים. בהמשך לפעולה ההיסטורית הזאת האסיפה קראה לכל הארצות החברות לפרסם את הטקסט של ההכרזה ו-"להפיץ, להציג, להקריא ולהסביר אותה בעיקר בבת-ספר ובמוסדות חינוך אחרים, ללא הבחנה שמבוססת על המצב הפוליטי של מדינות או טריטוריות".

מכאן

לְוֹאִיל וְהִכְרָה בְּכָבוֹד הַטְּבוּעַ וּבִזְכוּיוֹת הַשְּׁווֹת שֶׁלֹּא
נִיתֵן לְשִׁלּוֹל אוֹתָן שֶׁל כָּל הַחֲבֵרִים בְּמִשְׁפַּחַת בְּנֵי הָאָדָם
הוּא הַיְסוֹד לַחֹפֶשׁ, צֶדֶק וְשָׁלוֹם בְּעוֹלָם,

לְוֹאִיל וְהִתְעַלְמוֹת וּבֹז כִּלְפֵי זְכוּיוֹת הָאָדָם הֵבִיאוּ
לִידֵי מַעֲשִׂים בְּרַבְרִיִּים שֶׁפִּגְעוּ בְּמִצְפּוֹן שֶׁל הַמִּין הָאֲנוּשִׁי,
וְהִצִּירָה שֶׁל עוֹלָם שָׁבוּ בְּנֵי אָדָם יִיחָנוּ מִחֹפֶשׁ הַדִּיבּוֹר
וְהָאֲמוֹנָה וּמִחֹפֶשׁ מִפְּחָד וּמִמַּחְסוֹר הוֹכְרָה כִּשְׂאִיפָה
הַגְּדוּלָה בִּיּוֹתֵר שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים,

לְוֹאִיל וְהִכְרַח חִיוֲנִי הוּא שִׁזְכוּיוֹת הָאָדָם תִּהְיֶינָה מוֹגְנוֹת
בְּכּוֹחַ שִׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַחֹק, שֶׁלֹּא יֵהָא הָאָדָם אָנוּס, כִּמְפֻלֵּט
אַחֲרוֹן, לְהַשְׁלִיךְ אֶת יֵהָבוֹ עַל מְרִידָה בְּעִרְצוֹת וּבִדְיֻכּוֹ,

לְוֹאִיל זֶה חִיוֲנִי לִקְדָם אֶת הַפִּתּוּחַ שֶׁל יַחֲסֵי יִדִּידוֹת
בֵּין אֲמוֹת,

לְוֹאִיל וְהַעֲמִים שֶׁל הַמְּדִינוֹת הַחֲבֵרוֹת אִישָׁרוּ מִחֲדָשׁ
בְּכַתֵּב הַזְכוּיוֹת אֶת אֲמוֹנָתָם בִּזְכוּיוֹת הָאָדָם הַבְּסִיסִית,
בְּכָבוֹד וּבְעֶרֶךְ שֶׁל הָאָדָם וּבִזְכוּיוֹת הַשְּׁווֹת שֶׁל גְּבָרִים
וְנָשִׁים וְהַחֲלִיטוּ לְתַמּוֹךְ בְּהַתְּקַדְמוֹת הַחֲבֵרָתִית
וּבִסְטִנְדָּרְטִים גְּבוּהִים יוֹתֵר שֶׁל חַיִּים עִם חוֹפֶשׁ רַב יוֹתֵר,

הואיל והמדינות החברות התחייבו להשיג, בשיתוף
פעולה עם האומות המאוחדות, את הקידום של כבוד
כלל-עולמי וציות לזכויות האדם ולחירויות הבסיסיות,

הואיל והבנה משותפת של זכויות וחירויות אלה
היא בעלת חשיבות גדולה ביותר למימוש המלא של
ההתחייבות,

לפיכך,

האסיפה הכללית,

מכריזה על 'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם'
כעל שאיפה סטנדרטית משותפת לכל העמים והאומות,
לעבר המטרה הסופית שכל פרט וכל חלק בחברה,
כשהם מודעים להכרזה זו, באמצעות לימוד וחינוך יחתרו
לעבר קידום הכבוד לזכויות וחירויות אלה ובאמצעים
מתמשכים, לאומיים ובינלאומיים, להבטיח הכרה וציות
יעיל וכלל-עולמי, הן בין העמים עצמם של המדינות
החברות והן בין העמים בטרטוריות שנמצאות בתחום
שיפוטן.

סעיף 1

כל בני האדם נולדו בני חורין ושווים בערכם בזכויותיהם. כולם התברכו בתבונה ובמצפון, לפיכך חובה לנהוג איש ברעהו ברוח של אחווה.

סעיף 2

כל אדם זכאי לזכויות ולחירויות שנקבעו בהכרזה זו ללא אפליה מטעמי: גזע, צבע, מין, שפה, דת, דעה פוליטית או דעה בנושאים אחרים, שמקורם במוצא לאומי או חברתי, רכוש, לידה או מעמד אחר.

יתרה מזו, לא יופלה אדם על בסיס מעמדה המדיני, סמכותה או על פי מעמדה הבינלאומי של המדינה או הארץ שאליה הוא שייך. בין שהארץ היא עצמאית, ובין שהיא נתונה לנאמנות, בין שהיא נטולת שלטון עצמי ובין שריבונותה מוגבלת.

סעיף 3

לכל אדם יש את הזכות לחיים, לחופש ולביטחון אישי.

סעיף 4

לא יהיה אדם עבד או משועבד; עבדות וסחר עבדים
ייאסרו בכל צורותיהם.

סעיף 5

לא יהיה אדם נתון לעינויים או ליחס או לעונש אכזריים,
בלתי אנושיים או משפילים.

סעיף 6

לכל אדם יש את הזכות להיות מוכר בכל מקום כישות
בעלת זכויות בפני החוק.

סעיף 7

כולם שווים בפני החוק וזכאים ללא אפליה, להגנה שווה של החוק. כולם זכאים להגנה שווה מפני כל אפליה המפרה את ההכרזה הזאת ומפני כל הסתה לאפליה כזו.

סעיף 8

לכל אדם יש זכות לסעד יעיל מטעם בתי-הדין הלאומיים המוסמכים לגבי מעשים המפרים את זכויות היסוד שניתנו לו על-ידי החוקה או על-ידי חוק.

סעיף 9

אף אדם לא יהיה מטרה למאסר, מעצר או הגליה שרירותית.

סעיף 10

כל אדם זכאי, מתוך
שוויון גמור עם זולתו,
למשפט הוגן ופומבי
של בית-דין בלתי תלוי
וללא משוא פנים בשעה
שבאים לקבוע את
זכויותיו וחובותיו ולברר
כל אשמה פלילית
שהובאה נגדו.

סעיף 11

1. כל אדם הנאשם
בעבירה שדינה עונש הוא בחזקת חף מפשע, עד שלא
הוכחה אשמתו, ונשפט בצדק במשפט ציבורי וניתנו לו
כל האמצעים הדרושים להגנתו.

2. לא יהא אדם בחזקת אשם בכל עבירה שדינה עונש
עקב כל מעשה או מחדל שלא נחשבו לעבירה שדינה
עונש, בזמן בו הם בוצעו, על-לפי החוק הלאומי או
הבינלאומי. לא יוטל עונש חמור מהעונש שהיה נהוג
בזמן בו עבר את העבירה שדינה עונש.

סעיף 12

לא יהא אדם נתון להתערבות שרירותית בחייו הפרטיים,
במשפחתו, במעונו, בתכתובות שלו ולא לפגיעה בכבודו
או בשמו הטוב. לכל אדם יש זכות להגנת החוק בפני
התערבות או פגיעה שכאלה.

סעיף 13

1. לכל אדם יש זכות לחופש תנועה ומגורים בתוך הגבולות של כל מדינה.
2. לכל אדם יש את הזכות לעזוב כל ארץ, לרבות ארצו, ולחזור אל ארצו.

סעיף 14

1. לכל אדם יש זכות לבקש ולקבל בארצות אחרות מקלט מרדיפות.
2. אין להסתמך על זכות זו במקרה של האשמה פלילית שמקורה האמיתי במעשי פשע לא מדיניים או במעשים שהם בניגוד למטרותיהן ולעקרונותיהן של האומות המאוחדות.

סעיף 15

1. כל אדם זכאי לאזרחות.
2. לא תישלל מאדם אזרחותו באופן שרירותי וגם לא תקופח זכותו להחליף את אזרחותו.

סעיף 16

1. לכל איש ואישה שהגיעו לפרקם יש הזכות לבוא בברית הנישואין ולהקים משפחה, ללא כל הגבלה מטעמי גזע, אזרחות או דת. הם זכאים לזכויות שוות בכל הנוגע לנישואין, בתקופת הנישואין ובשעת פירוקם.
2. כניסה לנישואין תיעשה אך ורק מתוך הסכמה מלאה וחופשית של בני הזוג המיועדים.
3. המשפחה היא היחידה הטבעית והבסיסית של החברה וזכאית להגנה של החברה והמדינה.

סעיף 17

1. לכל אדם הזכות להיות בעל רכוש בעצמו כמו גם להיות בשותפות על רכוש עם אחרים.

2. לא יישלל מאדם קניינו בדרך שרירותית.

סעיף 18

לכל אדם יש הזכות לחופש המחשבה, המצפון והדת; זכות זו כוללת את החופש להמיר את דתו או את אמונתו, וחופש, בין אם לבד או בקהילה עם אחרים, ובין אם בציבור או באופן פרטי, לתת ביטוי לדתו או לאמונתו דרך הוראה, מנהגים, פולחן ושמירת מצוות.

סעיף 19

לכל אדם יש הזכות לחופש הדעה והביטוי, לרבות החירות להחזיק בדעותיו ללא כל התערבות ולחפש ולקבל ידיעות ורעיונות, לקבלן ולמסרן בכל אמצעי התקשורת וללא סייגי גבולות

סעיף 20

1. לכל אדם יש את הזכות ואת החופש להתאספות ולהתאגדות בדרכי שלום.

2. לא יכפו על אדם השתייכות לאגודה.

סעיף 21

1. לכל אדם יש הזכות להשתתף בממשל של ארצו, ישירות או באמצעות נציגים שנבחרו באופן חופשי.

2. לכל אדם יש זכות לגישה שווה לשירות הציבורי בארצו.

3. רצון העם יהא היסוד לסמכותה של הממשלה. רצון זה יבוטא בבחירות תקופתיות וכנות שייערכו על-ידי הצבעה כללית ושווה ושייערכו על-ידי הצבעה חשאית או באמצעות נהלים חופשיים מקבילים.

סעיף 22

לכל אדם, כחלק מהחברה, יש את הזכות לביטוח לאומי, והוא זכאי לממש את הזכויות הכלכליות, החברתיות והתרבותיות ההכרחיות למעמדו ולפיתוח החופשי של אישיותו, באמצעות מאמץ לאומי ושיתוף פעולה בינלאומי ובתיאום עם ארגונים ומשאבים של כל מדינה.

סעיף 23

1. לכל אדם יש הזכות לעבודה, לבחירה חופשית של עבודתו, לתנאי עבודה צודקים והוגנים והגנה מפני אבטלה.
2. לכל אדם, ללא כל אפליה, הזכות לשכר שווה עבור עבודה שוות ערך.
3. לכל אדם שעובד יש הזכות לתשלום צודק והוגן, אשר יבטיח לו ולבני ביתו קיום ראוי על פי כבוד האדם אשר יושלם, אם אכן הכרחי, על-ידי אמצעים אחרים של הגנה סוציאלית.
4. לכל אדם הזכות ליצור ולהצטרף לאיגודים מקצועיים על מנת להגן על ענייניו.

סעיף 24

- לכל אדם יש זכות למנוחה ולפנאי, כולל הגבלת שעות העבודה במידה המתקבלת על הדעת וחופשה בשכר בזמן החגים.

סעיף 25

1. לכל אדם יש הזכות לרמת חיים שהולמת את בריאותם ורווחתם שלו ושל בני ביתו, לרבות מזון, ביגוד, שיכון, טיפול רפואי, שירותים סוציאליים כנדרש והזכות לביטחון במקרה של אבטלה, מחלה, נכות, התאלמנות, זקנה או מחסור באמצעי מחייה אחרים בנסיבות שאינן תלויות בו.
2. אימהות וילדים זכאים לטיפול מיוחד ולסיוע. כל הילדים, בין שנולדו בתוך נישואין או מחוץ לנישואין, ייהנו במידה שווה מהגנה סוציאלית.

סעיף 26

1. לכל אדם יש את הזכות לחינוך. החינוך יינתן חינם, לפחות בשלבים הראשונים והיסודיים. חינוך יסודי יהיה חובה. החינוך הטכני והמקצועי יהיה זמין לכול, והחינוך הגבוה יהיה נגיש לכול במידה שווה על בסיס הכישרון.

2. החינוך יכוון לפיתוחה המלא של האישיות ולטיפוח יחס של כבוד לזכויות האדם ולחירויות בסיסיות. הוא יקדם הבנה, סובלנות וידידות בין כל העמים, הגזעים או קבוצות דתיות, ויסייע לקידום הפעילויות של האומות המאוחדות בשמירת השלום.

3. להורים זכות בכורה לבחור את סוג החינוך שיינתן לילדיהם.

סעיף 27

1. לכל אדם יש את הזכות להשתתף בחופשיות בחיים התרבותיים של הקהילה, ליהנות מהאמנויות ולקחת חלק בהתקדמות המדע ובתרונותיו.

2. לכל אדם יש את הזכות להגנת האינטרסים החומריים והמוסריים של פרי עבודתו המדעית, הספרותית או יצירה אמנותית אחרת שהוא היוצר שלה.

סעיף 28

כל אדם זכאי למשטר סוציאלי ובינלאומי, שבו אפשר יהיה לקיים במלואן את הזכויות והחירויות אשר נקבעו בהכרזה זו.

סעיף 29

1. לכל אדם יש תפקידים בקהילה, שרק בתוכה ניתנת האפשרות להתפתחות החופשית המלאה של אישיותו.

2. אין להגביל אדם בזכויותיו ובחירותיו, פרט לאותן הגבלות שנקבעו בחוק על מנת להבטיח את ההכרה בזכויות ובחירויות של הזולת, וכן את מילוי הדרישות הצודקות של המוסר, של הסדר הציבורי ושל טובת הכלל בתוך החברה הדמוקרטית.

3. לעולם לא ישתמשו בזכויות ובחירויות אלה בניגוד למטרותיהן ולעקרונותיהן של האומות המאוחדות.

סעיף 30

שום דבר בהכרזה זו לא יתפרש ולא ישתמע מכך כי למדינה, לציבור או ליחיד יש זכות לעסוק בפעילות או לבצע מעשה שתכליתם הרס של אחת מן הזכויות או החירויות המפורטות בזאת.

מה אתה צריך לדעת על

חוקים בינלאומיים של זכויות האדם

הצעת החוק הבינלאומית לזכויות האדם

הכרזה האוניברסלית על זכויות האדם היא תקן אידיאלי עליו שומרות אומות ברחבי העולם. עם זאת היא אינה בעלת כוח של חוק. לפיכך משנת 1948 עד 1966 המשימה העיקרית של וועדות לזכויות האדם של האו"ם היתה ליצור גוף של חוק של זכויות

ה

האדם המבוסס על ההצהרה.

הוועדה לזכויות האדם יצרה שני מסמכים עיקריים: אמנה בינלאומית של זכויות אזרחיות ופוליטיות (ICCPR) ואמנה בינלאומית בנוגע לכלכלה, זכויות חברתיות ותרבותיות (ICESCR). שתיהן נעשו לחוקים בינלאומיים ב-1976. ביחד עם ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם, שתי אמנות אלו מהוות את מה שידוע בשם "הצעת החוק הבינלאומית לזכויות האדם".

סעיף 26 של ה-ICCPR הקים וועדה של זכויות האדם של האומות המאוחדות. הוועדה המורכבת מ-18 מומחים בתחום זכויות האדם, אחראית להבטיח שכל מדינה שחותמת ל-ICCPR מצייתת לתנאים שלה. הוועדה בודקת דו"חות שמוגשות על-ידי ארצות בכל חמש שנים כדי להבטיח שהם מצייתות לאמנה ומפרסמת את ממצאיה על ביצועי המדינה.

ארצות רבות שאישרו את האמנה של ICESCR הסכימו גם כן שהוועדה לזכויות האדם תחקור טענות על-ידי יחידים וארגונים על הפרת זכויותיהם על-ידי המדינה. לפני שיפנה אל הוועדה, על המתלונן למצות את כל מקורות הסיוע בבתי-הדין של המדינה הזאת. לאחר חקירה, הוועדה מפרסמת את התוצאות. לממצאים אלו יש כוח רב. אם הוועדה מאשרת את הטענות, על המדינה לנקוט באמצעים על מנת לתקן את ההפרה.

המועצה לזכויות האדם

בתחילת שנות ה-2000 המוקדמות, גברה הביקורת כלפי הוועדה לזכויות האדם של האומות המאוחדות על כך שלא הצליחה לקיים את התקנים של זכויות האדם בכל העולם, בחלקו משום שהתרחבו מספר המדינות החברות כך שנכללות גם מדינות רבות שנחשבות למפרות רציניות של זכויות האדם. כתוצאה מכך, במרץ 2006 החליפה המועצה לזכויות האדם של האו"ם את הוועדה. המשימה של המועצה, שהיא גוף בין-ממשלתי עם חברות של 47 מדינות, היא קידום והגנה של זכויות האדם באופן בינלאומי. המנגנונים העומדים לרשותה כדי לקדם את המטרות הללו כוללים סקירה עולמית תקופתית אשר תעריך מצבים בכל 192 המדינות החברות באו"ם, ועדה מייעצת אשר תספק מומחים בסוגיות של זכויות האדם ונוהל טיפול בתלונות ליחידים ולארגונים כדי להביא לתשומת לב המועצה תלונות על הפרות של זכויות האדם.

גופים אירופאים לזכויות האדם

ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם שתורגמה ליותר מ-300 שפות, היא הבסיס לכל החוקים המודרניים והאמנות לזכויות האדם. ביניהן נמצאת האמנה האירופאית לזכויות האדם. האמנה אומצה ב-1953 על-ידי מועצת אירופה, המורכבת מ-47 מדינות חברות המונות כ-800 מיליון אזרחים. המועצה גובשה לאחר התוצאות של מלחמת העולם השנייה כדי לחזק ולקדם דמוקרטיה ואת שלטון החוק.

האמנה נאכפה על-ידי בית-המשפט האירופאי לזכויות האדם בשטרסבורג, צרפת. כל אדם או ארגון שזכויותיהם הופרו על-ידי מדינה שהיא חברה במועצה יכול לבקש סיוע מבית-המשפט האירופאי. תחילה, בכל אופן, על המתלונן למצות את כל מקורות הסיוע בבתי-הדין של אותה המדינה. ארגון אחר שנוצר כדי להבטיח ממשלה דמוקרטית והוגנת הוא 'הארגון לביטחון ושיתוף פעולה באירופה' (OSCE), המורכב מ-56 מדינות משתתפות כולל ארצות הברית וקנדה. במקרה של הפרת זכויות האדם של חבר במדינות האלה, ה-OSCE שומע תלונות מארגונים לזכויות האדם ודורש הגנה מהממשלות הנאשמות בהתנהגות לא ראויה.

אמנות זכויות האדם אמריקאיות ואפריקאיות

שתי אמנות בינלאומיות נוספות של זכויות האדם שקיבלו השראה מההכרזה האוניברסלית, הן האמנה האמריקאית על זכויות האדם ומגילת הזכויות האפריקאית. האמנה האמריקאית על זכויות האדם אומצה בשנת 1969 על-ידי המדינות ביבשת אמריקה ונכנסה לתוקף ב-1978. האמנה הקימה ועידה לזכויות האדם ובית-משפט לזכויות האדם בכדי לפקח על ציות לסעיפיה החוקתיים. כתב הזכויות האפריקאי על זכויות אדם ועמים נכנס לתוקף בשנת 1986 ואושר על-ידי מעל ל-50 מדינות אפריקאיות. הוא מכסה נושאים של זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות כמו גם אזרחיות ופוליטיות. ב-1987 הוקמה ועדה כדי לפקח ולפרש את האמנה.

האידיאל מול המציאות

כיום כל 192 המדינות החברות באומות המאוחדות אימצו את 'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם' וגוף של חוק בינלאומי קיים כדי להגן עליהן. עם זאת, למרות שזכויות האדם קיימות, ורוב המדינות, לפחות באופן עקרוני, מכירות בהן, והן מהוות את הליבה של חוקות של מדינות רבות, המצב הקיים בעולם רחוק מהאידיאלים שחווה ההכרזה. עבור רבים, המימוש המלא של זכויות האדם הוא שאיפה מרוחקת ובלתי ניתנת להשגה. אפילו החוקים הבינלאומיים של זכויות האדם קשים לאכיפה, וטיפול בתלונה יכול להמשך שנים ולדרוש סכום ניכר של כסף. דינים בינלאומיים אלו משמשים גורם מרסן אך אינם מספיקים כדי לספק הגנה

"הכרה

בכבוד הטבוע והשוויון של הזכויות
הבלתי ניתנות להפרה של כל
בני משפחת האדם הוא יסוד החופש,
הצדק והשלום בעולם."

ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם

הולמת לזכויות האדם, כפי שמעידה המציאות הבוטה של הפרות המתבצעות באופן יומיומי. אפליה נפוצה בכל העולם. אלפים שוהים בבתי-סוהר רק כי הביעו את דעתם. עינויים ומאסרים פוליטיים, לעיתים קרובות ללא משפט, הם דבר שבשגרה, שמוחלים עליהם ומיישמים אותם אף בכמה מדינות דמוקרטיות. עשרים ושבעה מיליון איש חיים בעבדות – יותר מפי שניים מהמספר בשנת 1800. ויותר ממיליארד מבוגרים אינם יכולים לקרוא. כשרואים את הגודל של הפרות זכויות האדם – ואלו שצוינו הן רק מבט חטוף על התמונה הכללית – אין זה מפתיע ש-90 אחוזים מהאנשים אינם מסוגלים לומר יותר מאשר שלוש מתוך שלושים הזכויות שלהם.

קולות אמון זכויות האדם

כאשר ישנם אנשים רבים שאינם מודעים לזכויותיהם, השאלה שעולה היא: מי יבטיח שזכויות האדם יכובדו? כדי לענות, אנחנו יכולים לקבל השראה מאלו אשר עשו את ההבדל ועזרו ליצור את זכויות האדם שיש לנו היום. ההומניסטים הללו הגנו על זכויות האדם כי הם זיהו שלא ניתן יהיה להשיג שלום וקידמה בלעדיהן. כל אחד מהם שינה את העולם באופן משמעותי. מרטין לותר קינג ג'וניור, כאשר הגן על זכויותיהם של האנשים השחורים בארה"ב בשנות ה-60, הכריז "חוסר צדק באיזשהו מקום, הוא איום לצדק בכל מקום". התומך הדגול בהתנגדות שקטה לדיכוי, מהאטמה גנדי, תיאר אי-אלימות בתור "הכוח הגדול ביותר שעומד לרשות האנושות. הוא אימתני יותר מהנשק ההרסני האימתני ביותר שהומצא מתוך גאוניותו של האדם". תומאס ג'פרסון, המחבר של הכרזת העצמאות האמריקאית, הצהיר ש-"הדאגה לחיי אדם ולאפשר שלהם ולא להרס שלהם, הינה המטרה המוצדקת היחידה של ממשלה טובה". כל אחד מאנשים אלו דיבר וחי כתומך עוצמתי ואפקטיבי של זכויות האדם.

הכרזת העצמאות של
ארצות הברית, שנכתבה
בעיקרה על-ידי תומס
ג'פרסון, מצהירה ש-:
"אנו מאמינים שאמיתות
אלו הינן מובנות-מאליהן,
שכל האנשים נוצרו
שווים, שהבורא שלהם
העניק להם זכויות שאין
להתנכר להן, וביניהן
חיים, חירות והחיפוש
אחר האושר". ◀

"אנשים חופשיים לחיות
בכל האיזורים ולהתחיל
לעבוד בתנאי שאינם מפרים
לעולם זכויות של אחרים.
אני מונע עבדות ואוסר על
מסחר של נשים וגברים
כעבדים ... מסורות כאלו
צריכות להיות מחוסלות
בכל העולם". כורש הגדול,
פרס (585–529 לפנה"ס) ▼

"חוסר צדק באיזשהו
מקום מסכן את
הצדק בכל מקום".
מרטין לותר קינג
ג'וניור, במאבק למען
השחורים באמריקה
בשנות ה-60. ➤

מהטמה גנדי, תיאר
אי-אלימות כ-"הכוח
הגדול ביותר העומד
לרשות האנושות. הוא
אימתני יותר מהנשק
ההרסני האימתני ביותר
שהומצא מתוך גאוויות
של האדם". ◀

וולטר, שנלחם בחירוף
נפש נגד רדיפה דתית
בצרפת של המאה ה-18,
כתב: "אני לא מסכים עם
מה שאתה אומר, אבל
אלחם עד מוות על הזכות
שלך לומר זאת". ▼

כאשר הובא נלסון
מנדלה למשפט על-ידי
ממשלת האפרטהייד
הדרום אפריקאית
ב-1964 הוא הצהיר,
"אני טיפחתי את
האידיאל של חברה
דמוקרטית וחופשית
שבה כל האנשים חיים
ביחד בהרמוניה ועם
הזדמנויות שוות". ➤

הפסוק לתומך בזכויות האדם

ואתם אלה שפועלים כיום למען זכויות האדם יכולים להיות דמויות ידועות, או לא. אבל מה שמשותף לכולם הוא מחויבות נלהבת לעיקרון שכולם נולדו עם זכויות שוות וכל דבר שהוא פחות מזה הוא אי-צדק.

לפעמים, אדם עלול להרגיש שהוא יכול להשיג התקדמות שאינה משמעותית מספיק. אבל אלו אשר יצרו השפעה מתמשכת על זכויות האדם בעבר היו עלולים להרגיש את אותו הדבר. הם לא, וכך העולם השתנה. היום יש לנו יתרון שלרובם לא היה. זכויות האדם אכן קיימות והן מקובלות באופן כללי. ובזמן שהמטרה נראית רחוקה, מאות מיליוני אנשים נהנים מחיים טובים יותר בצורה שקשה להשוות לחייהם של רוב האנשים באותם הימים בהם זכויות האדם בקושי התקיימו. אלו שקדמו לנו בהחלט גרמו שינוי. בטווח הארוך, ממשלות לא קובעות מגמות, הן מסגלות לעצמן את המגמות שכבר

התבססו בתוך החברה. כדי לשכנע ממשלות ליישם באופן מלא את 'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם' נדרשת פעולה אפקטיבית וממושכת ברמת האזרח הפשוט. אם כן, בתגובה לשאלה, "מי יבטיח שזכויות האדם יכובדו?" האדריכלית העיקרית של 'ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם', אלינור רוזוולט, נתנה תשובה שמהדהדת ברהיטותה ובאמת שבה:

"בסופו של דבר, היכן החלו את דרכם זכויות האדם? במקומות קטנים, קרובים לבית – כה קרובים וכה קטנים עד כי אין הם מופיעים על מפות העולם. אולם, הם עולמו של האדם היחיד; השכונה בה הוא מתגורר; בית-הספר או המכללה בהם הוא לומד; המפעל, החווה או המשרד בהם הוא עובד. אלו הם המקומות בהם כל איש, אישה וילד מחפשים צדק שווה, הזדמנות שווה, מעמד שווה ללא הפליה. אם אין לזכויות האלה משמעות שם, המשמעות שלהן מעטה בכל מקום אחר. ללא פעילות אזרחית מתואמת כדי לקיים אותן קרוב לבית, כל ציפייה להתקדמות בעולם הרחב תהיה לשווא."

UNITED FOR HUMAN RIGHTS

1920 Hillhurst Avenue #187, Los Angeles, CA 90027 USA
טלפון: +1-323-661-1144 • פקס: +1-323-661-1194

il.humanrights.com • info@il.humanrights.com